

על הסדרים כובלים ואחריות פלילית של מנהלי תאגיד/ עו"ד שלי וילנר*

חברות נכנסות להסכמים כדבר שבשגרה, בין בעל פה ובין בכתב, ולעיתים קרובות מבלי לחשוב על ההשלכות הכרוכות בכך. אולם, לעתים הסכם עלול לפגוע בתחרות באופן שחוסם כניסת מתחרים חדשים לשוק ובמקרה כזה החברות שהן צד להסכם, כמו גם המנהלים שלהן, עשויים למצוא את עצמם מואשמים בפלילים...

החוק הישראלי מגדיר הסדר כובל באופן רחב ביותר, ככל הסדר שתוצאתו היא פגיעה בתחרות או הפחתת התחרות בין צדדים להסדר או כלפי צד שלישי. למשל, הסדר הכובל צד למחיר שיידרש או כשמדובר בהתקשרות בין מתחרים למכירה או לרכישה משותפת של שירות או סחורות. על פי חוק הוקמה "הרשות לתחרות" (בעבר "הרשות להגבלים עסקיים") שתפקידה לפקח על התחרות בשוק וקיימות לה הן הסמכויות לפתוח בהליכים פליליים והן הסמכות להטיל קנסות.

לא רק שצדדים להסדר כובל, שלא אושר על ידי הרשות לתחרות, עוברים עברה פלילית, אלא החוק אף דורש ממנהלים פעילים בתאגיד (בין מנהלי התאגיד עצמו ובין מנהל התחום שבו בוצעה העבירה) לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי החוק בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו וקובע עונש של מאסר שנה וקנס אלא אם נושא המשרה הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו. לממונה על התחרות הסמכות להטיל עיצום כספי על צד להסדר כובל בסך של מעל מיליון שקלים חדשים על אדם וכשדובר בחברה עם מחזור של מעל 10 מיליון ₪, קנס בשיעור של עד 8% מהמחזור.

פסיקת בתי המשפט מן העת האחרונה מעידה על עלייה בשימוש בסנקציה של הטלת אחריות פלילית בהקשר של הסדרים כובלים, ובפרט בסנקציה של הטלת אחריות פלילית אישית על נושאי משרה. כך, למשל, במקרה שנדון בספטמבר, 2020, בית המשפט המחוזי בירושלים הרשיע את איגוד נהגי המוניות ואת יו"ר האיגוד באופן אישי, בהיותם צד להסדר כובל, משום שהמליצו לנהגי מוניות לא לקחת נוסעים במחיר ההנחה שהוצעה על ידי הזוכים במכרז המוניות לנתב"ג. בתוך כך נקבע, כי אפילו המלצה על קו פעולה מסוים, כשהיא מגיעה מאיגוד עסקי, נחשבת להסדר כובל. בפסק דין אחר מאוקטובר, 2020, הרשיע בית המשפט המחוזי בירושלים עוסקים במכירה והפצה של ספרי לימוד לחנויות לצידוד בתי ספר ביצירת הסדר כובל לאחר שתיאמו ביניהם הגשת הצעות למכרז. באותו מקרה נקבעה אחריות פלילית אישית על נושאי משרה למרות שבסופו של דבר ההסדר לא יצא אל הפועל.

מכיוון שהגדרת "הסדר כובל" היא רחבה, ומאחר וההשלכות של כריתת הסכם הנחשב להסדר כובל כוללות ענישה פלילית, חשוב מאוד להיוועץ עם עורך דין בעל ניסיון בתחום החוזים ובתחום ההגבלים העסקיים. בנוסף, וככל שההסדר מעוגן בכתב, בוודאי שחשוב גם להיוועץ עם עורך דין בטרם החתימה על הסכם שכזה, שכן ברור כי כל פסיק עשוי להיות בעלי השלכות הרות גורל בעתיד, הן על החברה עצמה והן על נושאי המשרה בה. בנוסף, ככל שקיים חשש שעובדים של העסק יבצעו הסדרים כובלים או כל פעולה אחרת שעלולה לפגוע בתחרות, חשוב לוודא שיש לחברה תכנית אכיפה פנימית שמנחה את העובדים כיצד לפעול וגם יוצרת מנגנון פיקוח שיוודא קיומה.

* עו"ד שלי וילנר הינה עורכת דין המוסמכת בישראל, חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקדת בדיני חברות, ליטיגציה מסחרית ודיני מקרקעין. עו"ד וילנר בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com

On restrictive arrangements and criminal liability of corporate officers/Shelly Wilner, Adv.:

Companies enter into agreements as a matter of routine, whether orally or in writing, and often without thinking about the consequences involved. However, sometimes an agreement may jeopardize competition in a way that blocks the entry of new competitors into the market and in such a case the parties to the agreement, as well as their officers, may face criminal liability ...

Israeli law defines a restrictive arrangement in the broadest sense, insofar as it is an arrangement that results in harm to competition or a reduction in competition between parties to the arrangement or towards a third party. For example, an arrangement that binds a party to the price that will be required or when it comes to a contract between competitors for the joint sale, or joint purchase, of a service or goods. Under law the "Competition Authority" (formerly the "Antitrust Authority") was established, which role is to monitor competition in the market and has both the power to initiate criminal proceedings and the power to impose fines.

Not only are parties to a restrictive arrangement, unapproved by the Competition Authority, committing a criminal offense, but the law also requires active managers in the corporation (whether they are officers of the corporation or managers of the field in which the offense was committed) to supervise and do everything possible to prevent an offense under the law by the corporation or by an employee and imposes a penalty of up to one year imprisonment and a fine unless the officer can show that he has done everything possible to fulfill his duty. The Competition Commissioner has the authority to impose a financial sanction on a party to a restrictive arrangement in the amount of over ILS 1 million per person and in the case of a company with a turnover of over ILS 10 million, a fine of up to 8% of turnover.

Recent Court holdings indicate an increase in the use of the sanction of criminal liability in the context of restrictive arrangements, and in particular the sanction of imposing personal criminal liability on officers. For example, in a case decided in September 2020, the Jerusalem District Court convicted the taxi drivers' union and the union's chairman personally of being a party to a restrictive arrangement because they advised taxi drivers not to take passengers at the discount price offered by Ben Gurion Airport taxi tender winners. It was held that even a recommendation for a particular course of action, when it comes from a business association, is considered a restrictive arrangement. In another judgement from October, 2020, the Jerusalem District Court convicted distributors of school for creating a restrictive arrangement after they coordinated the submission of bids for a tender. In that case, personal criminal liability was imposed on officers even though in the end of the day the arrangement did not materialize.

Because the definition of a "restrictive arrangement" is broad, and because the consequences of entering into an agreement that is considered a restrictive arrangement include criminal punishment, it is very important to consult with an attorney with experience in the field of contracts and antitrust. In addition, in the case of a written agreement it is certainly important to consult a lawyer before signing such an agreement, as it is clear that any comma may have fatal consequences in the future, both for the company and its officers. In addition, as long as there is a concern that employees of the business will make restrictive arrangements or any other action that could harm competition, it is important to make sure that the company has an internal enforcement plan that guides employees how to act and also creates an oversight mechanism.

Shelly Wilner, Adv. is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Her practice focuses primarily on the commercial and corporate law, litigation and real-estate. Advocate Wilner holds a major in law from the Tel Aviv University. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com